

Ordinhad 6 – Y Llys

6.1 Cyfansoddiad y Llys

Bydd y canlynol yn aelodau'r Llys:

6.1.1 Cynrychiolwyr y Brifysgol

- (i) Y Canghellor.
- (ii) Y Dirprwy Gangellorion.
- (iii) Y Trysorydd.
- (iv) Yr Is-ganghellor.
- (v) Y Profost
- (vi) Y Dirprwy Is-gangellorion.
- (vii) Aelodau'r Cyngor.
- (viii) Deuddeg unigolyn i'w penodi gan y Senedd y bydd chwech ohonynt yn aelodau staff academiaidd y Brifysgol nad ydynt yn Athrawon.
- (ix) Swyddogion Amser Llawn Undeb y Myfyrwyr.
- (x) Ugain cynrychiolydd cyn-fyfyrwyr y Brifysgol, i'w penodi yn unol â'r gweithdrefnau a bennir gan y Cyngor.

6.1.2 Cynrychiolwyr Addysg

- (i) Un cynrychiolydd o bob un o'r fath ysgolion a cholegau y gall y Cyngor eu pennu bob blwyddyn, fel na fydd cyfanswm yr ysgolion a'r colegau a gynrychiolir yn fwy nag un ar hugain.

6.1.3 Cynrychiolwyr Iechyd

- (i) Dau gynrychiolydd o Fwrdd Iechyd Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg ac un cynrychiolydd o bob un o'r byrddau iechyd eraill yng Nghymru fel y gall y Cyngor eu pennu bob blwyddyn.

Lanlwythwyd Tachwedd 2024

Adolygwyd aelodaeth, pwerau a dyletswyddau'r Llys fel y nodir yn Ordinhad 6 yn 2024 a chymeradwywyd gan y Cyngor ar 7 Hydref 2024. Bydd newidiadau canlyniadol i'r Ordinhad yn cael eu diweddarau o fewn amser addas.

6.1.4 Cynrychiolwyr Pwysigion Dinesig ac uwch-ffigrau cyhoeddus

- (i) Arglwydd Faer a Phrif Weithredwr Dinas Abertawe.
- (ii) Rhaglaw ei Mawrhydi ar gyfer Sir Gorllewin Morgannwg.
- (iii) Uchel Siryf Sir Gorllewin Morgannwg.
- (iv) Un cynrychiolydd o bob grŵp dinesig lleol fel y gall y Cyngor eu pennu bob blwyddyn.

6.1.5 Cynrychiolwyr a benodir gan Awdurdodau Cyhoeddus

- (i) Un swyddog ac un aelod priodol o bob un o'r fath Siroedd a Bwrdeistrefi Sirol y gall y Cyngor eu pennu bob blwyddyn.

6.1.6 Cynrychiolwyr Senedd Cymru a Senedd y DU

- (i) Aelodau Senedd a benodir gan Senedd Cymru ac Aelodau Senedd y DU ar gyfer y fath etholaethau a/neu ranbarthau y gall y Cyngor eu pennu bob blwyddyn.

6.1.7 Cynrychiolwyr Undebau Llafur a Grwpiau Proffesiynol

- (i) Tri aelod o staff y Brifysgol a benodir gan Gangen Abertawe Undeb y Prifysgolion a Cholegau ac un aelod o staff y Brifysgol a benodir gan bob un o'r undebau llafur eraill a gydnabyddir yn y Brifysgol y gall y Cyngor eu pennu o bryd i'w gilydd.

6.1.8 Cynrychiolwyr Cymdeithasau Dysgedig, Cyrff Gwyddonol a Phroffesiynol, Sefydliadau Crefyddol a Sefydliadau Eraill

- (i) Un unigolyn, nad yw'n fyfyrwr nac yn aelod o staff y Brifysgol, a benodir gan bob un o'r fath gymdeithasau dysgedig, cyrff gwyddonol a phroffesiynol, sefydliadau crefyddol a sefydliadau eraill y gall y Cyngor eu pennu bob blwyddyn, fel na fydd cyfanswm y sefydliadau dan y cymal hwn yn fwy na saith deg.

6.1.9 Cynrychiolwyr Diwydiant, Busnes a Masnach

- (i) Un unigolyn, nad yw'n fyfyrwr nac yn aelod o staff y Brifysgol a benodir gan bob un o'r fath sefydliadau diwydiannol, busnes a masnachol y gall y Cyngor eu pennu bob blwyddyn, a hyd at dri unigolyn a benodir gan y CBI (Cymru) a Siambr Masnach Gorllewin Cymru, fel na fydd y cyfanswm yn fwy na thri deg.

Lanlwythwyd Tachwedd 2024

Adolygwyd aelodaeth, pwerau a dyletswyddau'r Llys fel y nodir yn Ordinhad 6 yn 2024 a chymeradwywyd gan y Cyngor ar 7 Hydref 2024. Bydd newidiadau canlyniadol i'r Ordinhad yn cael eu diweddarau o fewn amser addas.

6.1.10 Aelodau am Oes a benodir gan y Cyngor

- (i) Y fath unigolion sydd wedi rhoi gwasanaeth nodedig i'r Brifysgol a benodir gan y Cyngor i fod yn aelodau'r Llys am hyd eu hoes.
- (ii) Fel arfer, penodir cyn Is-gangellorion a chyn Ddirprwy Is-gangellorion yn aelodau'r Llys am Oes wrth iddynt ymddeol o'r Brifysgol.

6.1.11 Athrawon Emeritws

- (i) Bydd Athrawon Emeritws y Brifysgol a benodwyd cyn 31 Rhagfyr 2010 yn Aelodau'r Llys am Oes.
- (ii) Bydd Athrawon Emeritws y Brifysgol a benodwyd ar ôl 31 Rhagfyr 2010 yn aelodau am ddeng mlynedd ac ni fyddant yn gymwys i'w hailbenodi ar ddiwedd cyfnod eu haelodaeth.

6.1.12 Aelodau a Gyfetholwyd

- (i) Y fath unigolion a benodir o bryd i'w gilydd gan y Llys fel na fydd cyfanswm y cyfryw unigolion yn fwy nag ugain ar unrhyw adeg.

6.1.13 Cyfnodau Aelodaeth

- (i) Fel arfer, bydd aelodaeth yn para am dair blynedd o ddyddiad penodi'r aelod, yn amodol ar yr eithriadau canlynol - aelodau a benodir dan Ordinhadau 6.1.10 a 6.1.11
- (ii) Bydd aelodaeth aelodau cynrychioladol yn dod i ben pan fydd yr aelodau hynny'n peidio â bod yn aelodau'r corff a'u penododd oni bai nad oeddent yn aelodau felly ar adeg y penodiad.
- (iii) Bydd aelodau *ex officio* yn aelodau'r Llys drwy gydol eu cyfnod yn eu swyddi perthnasol.
- (iv) Gellir ystyried aelodau sy'n dod i ddiwedd eu cyfnodau i'w hailbenodi neu eu hailethol.
- (v) Gall aelod o'r Llys ymddiswyddo unrhyw bryd drwy ysgrifennu at Ysgrifennydd y Llys.
- (vi) Pan ddaw lle'n wag ar y Llys, dylai'r unigolyn neu'r corff a benododd yr aelod hwnnw gymryd camau i lenwi'r lle gwag cyn gynted ag sy'n gyfleus.

6.2 Pwerau'r Llys

- (i) Llenwi lleoedd gwag ymhlith yr aelodau o'r Llys i'w penodi gan y Llys.
- (ii) Derbyn adroddiadau ar weithrediad y Brifysgol, gwneud sylwadau arnynt a gofyn cwestiynau yn eu cylch.

Lanlwythwyd Tachwedd 2024

Adolygwyd aelodaeth, pwerau a dyletswyddau'r Llys fel y nodir yn Ordinhad 6 yn 2024 a chymeradwywyd gan y Cyngor ar 7 Hydref 2024. Bydd newidiadau canlyniadol i'r Ordinhad yn cael eu diweddarau o fewn amser addas.

- (iii) Derbyn y Datganiadau Ariannol Blynyddol wedi'u Harchwilio, gwneud sylwadau a gofyn cwestiynau ynghylch y rhain.
- (iv) Trafod unrhyw faterion sy'n ymwneud â'r Brifysgol a gwneud argymhellion i'r Cyngor fel y gwêl orau.
- (v) Gweithredu fel fforwm i drafod rôl y Brifysgol yn y gymuned.

6.3 Cyfarfodydd y Llys

- (i) Bydd y Llys fel arfer yn cwrdd unwaith ym mhob blwyddyn academiaidd, y diwrnod a'r awr i'w pennu gan y Cyngor. Bydd y Canghellor (neu Ddirprwy Ganghellor yn absenoldeb y Canghellor) yn llywyddu ac yn cadeirio cyfarfodydd y Llys.
- (ii) Yn ei Gyfarfod Cyffredinol Blynyddol, bydd y Llys yn derbyn adroddiadau a/neu gyflwyniadau ar weithrediad y Brifysgol a materion cyfredol, ynghyd â'r datganiadau ariannol blynyddol wedi'u harchwilio a bydd yn llenwi unrhyw leoedd gwag ymhlith aelodau'r Llys neu'r Cyngor a ddylai gael eu llenwi gan y Llys.
- (iii) Dosberthir Hysbysiad o'r Gyfarfod Cyffredinol Blynyddol ynghyd ag awgrym o'r busnes i'w drafod i aelodau gan yr Ysgrifennydd i'r Llys o leiaf un diwrnod ar hugain cyn dyddiad pob cyfarfod. Dylid dosbarthu'r agenda a'r papurau ar gyfer y cyfarfod o leiaf saith niwrnod cyn dyddiad y cyfarfod.
- (iv) Lle gofynnir i aelodau'r Llys gynnig rhywun i'w ethol yn aelod o'r Llys, dylid anfon enw'r person a gynigir at yr Ysgrifennydd i'r Llys o leiaf ddeuddeg diwrnod cyn dyddiad y cyfarfod.
- (v) Bydd agenda Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol y Llys yn cynnwys cyfle i aelodau'r Llys ofyn cwestiynau am faterion sy'n peri pryder penodol, i drafod unrhyw faterion sy'n ymwneud â'r Brifysgol a gwneud sylwadau ar y rhain. Gofynnir i aelodau hysbysu Ysgrifennydd y Llys am unrhyw faterion yr hoffent eu codi o leiaf ddau ddiwrnod cyn dyddiad y cyfarfod, fel y bydd modd gwneud unrhyw waith paratoi angenrheidiol.
- (vi) Bydd pum aelod ar hugain o'r Llys un ffurfio cworwm.
- (vii) Gellir galw cyfarfodydd arbennig unrhyw bryd gan
  - y Canghellor; neu
  - y Cyngor neu
  - 25 aelod o'r Llys ynghyd â mwyafrif o aelodau'r Cyngor a benodwyd gan y Llys ond bydd awdurdod gan y Canghellor i ohirio busnes tan Gyfarfod Cyffredinol Blynyddol nesaf y Llys os cynhaliwyd un cyfarfod arbennig eisoes yn ystod y deuddeg mis blaenorol.
- (viii) Gellir cynnal cyfarfodydd arbennig o'r Llys er mwyn arfer unrhyw un o bwerau'r Llys.
- (ix) Caiff hysbysiad o Gyfarfod Arbennig ei ddosbarthu gan yr Ysgrifennydd i'r Llys o leiaf un diwrnod ar hugain cyn dyddiad pob cyfarfod, a chaiff agenda a phapurau ategol eu dosbarthu i aelodau o leiaf saith niwrnod cyn y Cyfarfod Arbennig, ac ni chaiff unrhyw fusnes heblaw am y busnes a nodir ar y cyfryw agenda ei ystyried.

Lanlwythwyd Tachwedd 2024

Adolygwyd aelodaeth, pwerau a dyletswyddau'r Llys fel y nodir yn Ordinhad 6 yn 2024 a chymeradwywyd gan y Cyngor ar 7 Hydref 2024. Bydd newidiadau canlyniadol i'r Ordinhad yn cael eu diweddarau o fewn amser addas.

- (x) Bydd angen cydsyniad mwyafrif o'r aelodau sy'n bresennol mewn cyfarfod ar unrhyw argymhelliad i'r Cyngor gan y Llys.
- (xi) Cynhelir cyfarfodydd y Llys yn unol â doethineb y Cadeirydd ac, yn gyffredinol, yn unol â'r Rheoliadau ynghylch Cynnal Cyfarfodydd a gymeradwywyd gan y Cyngor.

Lanlwythwyd Tachwedd 2024

Adolygwyd aelodaeth, pwerau a dyletswyddau'r Llys fel y nodir yn Ordinhad 6 yn 2024 a chymeradwywyd gan y Cyngor ar 7 Hydref 2024. Bydd newidiadau canlyniadol i'r Ordinhad yn cael eu diweddarau o fewn amser addas.